

SZEMÉLYHEZ FŰZŐDŐ JOGOK - KÉPMÁSSAL VALÓ VISSZAÉLÉS – A KÖZSZEREPLŐ FOGALMÁNAK ÉRTELMEZÉSE

A „nyilvános közszereplés” fogalma feltételezi az alany részéről az akaratlagosságot, a nyilvánosság előtt való szereplés „kívánását”. Az, hogy a felperes a média nyomására egy-egy televíziós adásban nyilatkozatot tett, nem jelenti, hogy nyilvános közszereplést vállalt volna.

Ugyanígy nem meríti ki a nyilvános közszereplés fogalmát, hogy a felperes önéletrajzi ihletésű könyvet jelentetett meg és ebben fotókat is közzétett (Ptk.80.§ (1) – (2) bek.).

A megyei bíróság az ítéletében megállapította, hogy az alperes a „R. N.” című napilapban 2005. május 17-én közzétett, a felperes által sérelmezett azon ténymegállapításokkal, hogy

„P. gyilkosokat fogadott mindkettőjük ellen”;

„A nyomozók egyelőre nem tudják, hogyan szervezhette meg a börtönből volt felesége és annak jelenlegi férje megölését”;

„...ezt már nem tudta megbocsátani a bosszúálló természetéről hírhedt vállalkozó”;

és „a gyermekrablásra” utaló megjegyzést tartalmazó kijelentésekkel a felperesnek a jóhírnévhez fűződő személyiségi jogait megsértette, az alperest a jogsértő magatartástól a jövőben eltiltotta.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítva kötelezte a felperest az állam javára 60.000,- forint feljegyzett illeték, az alperesnek 15.000,- forint részperköltség, az alperest az államnak 21.000,- forint le nem rótt illeték megfizetésére azzal, hogy az ezt meghaladó perköltségét mindegyik fél maga viseli.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy az alperes sem vitatta, hogy a perbeli cikk mellett közzétett felperesi képmás megjelentetéséhez a felperes nem járult hozzá. Ilyen hozzájárulást a felperes korábban adott. Ugyancsak nem járult hozzá a felperes a 2005. május 17-én megjelent cikk kapcsán közzétett két családi fotó megjelentetéséhez sem, amely a felperes családtagjain kívül magát a felperest is bemutatja. Osztotta ezért a megyei bíróság a felperesnek azt az álláspontját, hogy ha egy alkalommal az adott személy a hozzájárulását a képmása közléséhez megadta, ez nem terjedhet ki más alkalommal közzétett fotóra.

Ugyanakkor a megyei bíróság a felperest közszereplőnek tekintette, mint aki tisztában volt a nyilvánosság előtti szereplésével, azt nem csak elfogadta, de maga is tevőlegesen működött ebben közre.

Álláspontja szerint ugyanis nem csak a közszolgálat, a köz érdekében kifejtett tevékenységben való részvétel esetén valósul meg a közszereplés, lehetséges

ugyanis hogy a társadalmi közfelfogás szerint bizonyos cselekmény nem szolgálja a köz érdekét, mégis lehet közszereplő az, aki abban a közszereplés szándékával vesz részt. A döntő szempont a nyilvánosságon kívül a közszereplés szándékával való fellépés és ennek kifejezésre juttatása.

E körben a felperes személyes meghallgatása alapján rögzítette a megyei bíróság, hogy korábban is megállapították a felperes bűnösségét bizonyos bűncselekményekben – amelyről a média a közvéleményt széles körben tájékoztatta. A felperes rendszeresen szerepelt a televízió adásaiban, ez a tény köztudott és különösebb bizonyításra nem szorul. Ezen felül a felperes elismerte azon tényt, hogy 2002-ben saját kiadásában könyvet jelentetett meg, amelyben személyes életútjával foglalkozik és ebben a könyvben fotókat is közzétett.

A megyei bíróság álláspontja szerint a felperes nyilvános közszereplést vállalt, ezért mint ilyennek, a képmása közzététele nem volt jogellenes az alperes részéről.

A részben megállapított jogsértés ellenére a megyei bíróság a felperesnek az 1.000.000,- forint nem vagyoni kárpótlás megfizetésére irányuló kérelmét.

Leszögezte: általában igaz, hogy a jogellenes magatartás adott esetben jelentheti a nem vagyoni kár bekövetkezését, azonban a Ptk. 84.§ (1) bekezdés e./ pontjával kapcsolatosan kialakult bírói gyakorlat értelmében „többlet tényállásra” van szükség. Az ilyen nem jelent – amit a felperes személyes meghallgatása során látott megállapíthatónak a megyei bíróság - hogy a barátai, üzlettársai mintegy elcsodálkoztak azon, hogy a felperest emberölés előkészítésével is gyanúsítják, hiszen a felperes maga sem állította, hogy emiatt a baráti vagy üzleti kapcsolatai negatív irányban alakultak volna. Az sem volt közömbös a bekövetkező hátrány megítélése szempontjából, hogy a hivatkozott újságcikk megjelenését követően két nappal valóságosan is meggyanúsították az emberölés előkészületével, sőt a felperes által sem vitatottan az alperes által a 2006. május 23-án megtartott tárgyalási jegyzőkönyv mellékleteként becsatolt újságcikk szerint a felperessel szemben a nyomozati eljárás már befejeződött és a Fővárosi Főügyészség elkészítette a vádiratot, amelyben a felperest 2 rendbeli, bűnszervezet tagjaként elkövetett emberölés előkészületével is megvádolták.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezett, annak részbeni megváltoztatása, keresetének egészében történő helyt adás iránt.

Jórészt megismételve az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatait, előadta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a nyilvános közszereplés fogalmát, ugyanis a közszereplés fogalma két objektív és egyben konjunktív feltételt kíván meg: a nyilvánosság tudatos vállalását és a közéleti tevékenység folytatását.

A felperes ellen indult büntető eljárásokról ugyan a média folyamatosan tájékoztatta a nyilvánosságot, ez azonban nem jelenti azt, hogy a felperes tudatosan vállalta ezt, és sajtó akaratóból szerepelt a sajtó beszámolóiban.

A felperes ezen túl közéleti tevékenységet sem folytatott, az ellene indult eljárások iránti fokozott érdeklődés nem feltételezi automatikusan a közszereplői minőséget. Az, hogy a felperes szerepelt a televízió adásaiban nem vitatható, azonban ebből a közszereplői minőség még nem következik. A felperes nem önszántából, a nyilvánosság tudatos vállalásával szerepelt a híradásokban, hanem a média tanúsított fokozott érdeklődést a felperessel szemben és számolt be a felperes ellen indult eljárások fejleményeiről.

A felperes valóban megjelentetett egy könyvet, amelyben a sérelmezett fényképfelvételek is szerepelnek, azonban ez nem jelenti azt, hogy bárki, bármikor és bármilyen hangvételű cikk illusztrációjaként a családi felvételeket felhasználhatná.

A nem vagyoni kárigényével kapcsolatban kiemelte, miszerint álláspontja az, ha a jogsértés ténye megállapítható, vagy az nem vitatott, úgy bizonyos mértékig köztudomásúnak kell elfogadni azt, hogy a személyiségi jogaiban megsértett felet nem vagyoni hátrány érte. Ezen felül a felperes személyes nyilatkozatából megállapítható, mind baráti köre, mind üzleti partnerei elfordultak tőle, környezete rosszallását fejezte ki a megjelent cikkel kapcsolatban.

Az alperes úgy számolt be a bűncselekményről, mintha az minden kétséget kizáróan megtörtént volna, ezzel pedig a nyilvánosságban azt a hamis látszatot keltette, hogy a felperes bizonyítottan elkövette a terhére rótt bűncselekményt. Ezzel az alperesi magatartással a felperesről kialakított értékítélet negatív irányba változott, az alperes olyan jelzőkkel illette a felperest, amely egyértelműen a társadalom rosszallását és negatív kritikát vált ki az olvasókból.

Az ítélet tábla a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése értelmében a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között felülbírálván megállapította, hogy a fellebbezés részben alapos.

Az ítélet tábla álláspontja szerint a megyei bíróság a szükséges és egyben elégséges – a felajánlott – körben lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokat ugyan helyesen értékelte, azonban az abból levont jogi következtetése részben téves.

Helyesen rögzíti az elsőfokú ítélet indokolása, hogyha egy alkalommal az adott személy a hozzájárulását a képmása közléséhez megadta, ez nem terjedhet ki más alkalommal közzétett fotóra, az utóbbi magatartás visszaélészerű, tehát jogellenes (Ptk.80.§ (1) – (2) bekezdés).

Ugyanakkor nem osztja az ítéltábla az elsőbírói álláspontot a „nyilvános közszereplés” fogalmával, annak jelen esetben történt megvalósulásával kapcsolatosan.

Helyes a megyei bíróság azon kiindulópontja, hogy nemcsak a közszolgálat, a köz érdekében kifejtett tevékenységben való részvétel esetén valósulhat meg közszereplés, a társadalmi közfelfogás szerint bizonyos cselekmény nem szolgálja a köz érdekét, mégis lehet közszereplő az, aki abban a közszereplés szándékával vesz részt.

A megyei bíróság által adott meghatározásból is az következik azonban, hogy a „nyilvános közszereplés” fogalma feltételezi az alany részéről az akaratlagosságot, a nyilvánosság előtt való szereplés „kívánását”.

A peradatok alapján nem állapítható az meg, hogy a felperes tudatosan vállalta volna az ellene folyt büntető eljárásokkal kapcsolatban a nyilvánosságot és saját akaratából szerepelt volna a sajtó beszámolóiban. Az, hogy a felperes a média nyomására egy-egy televíziós adásban nyilatkozatot tett, nem jelenti, hogy nyilvános közszereplést vállalt volna.

Ugyanígy nem meríti ki a nyilvános közszereplés fogalmát, hogy önéletrajzi ihletésű könyvet jelentetett meg és ebben fotókat is közzétett. Ebből a tényből nem következik az, hogy bárki bármikor és bármilyen hangvételű cikk illusztrációiként felhasználhatná az abban szereplő felvételeket. Azt a tényt pedig, hogy a bírósági tárgyaláson a felperesről jogszerűen készült felismerhető felvétel, illetőleg hogy ennek közzététele a felperes engedélyével történt, az alperes nem bizonyította (Pp.164.§ (1) bekezdés). Az a hivatkozása, hogy a fényképfelvétel már korábban is megjelent, a fentebb kifejtetteknek megfelelően a felperesi engedélyt nem pótolja, a cselekményt jogszerűvé nem teszi.

Érdemében ugyanakkor osztja az ítéltábla a megyei bíróság álláspontját a felperesi, a nem vagyoni kárpótlás iránti igény alaptalanságát illetően. Azzal, hogy a kárigény vonatkozásában nem „többlet-tényállási” elem hiányzik, hanem nincs olyan tényállás egyáltalán, ami a kárigényt megalapozottá tenné. Az esetleges kárigény vonatkozásában a tényállás egységes, kártérítés akkor ítélt meg – a kimentés esetét kivéve – ha egységesen fennáll a jogellenes magatartás, a kár és az okozati összefüggés. Az egységes tényállás elemeinek fennálltát a Pp. 164.§ (1) bekezdése értelmében a felperesnek kellett volna bizonyítania, azaz a jogellenes (személyiségsértő) magatartással összefüggésben olyan hátrány bekövetkeztét (nem vagyoni kár) amely a felperesnek a társadalmi életben való részvételét megnehezítette, vagy ellehetetlenítette, életminőségét negatív irányban megváltoztatta. Azaz konkrétan: a jelen perbeli cikkekből következően a felperesi életminőség elnehezülését.

E vonatkozásban a felperes jogi képviselője a felperes személyes meghallgatását jelölte meg bizonyítékként, a felperesi előadás azonban önmagában nem ad alapot az élet elnehezülés, hátrány ítéleti bizonyossággal történő megállapítására és a felperesi állásponttal ellentétben ez – különös figyelemmel a felperesről korábban is megjelent média-híradásokra – köztudomású tényként sem értékelhető (a bizonyított közvetlen okozati összefüggés hiánya).

A fentiekre figyelemmel az ítélőtábla a megyei bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott rendelkezéseit részben változtatta meg (Pp.253.§ (2) bekezdés).